

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО СОСНІВСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ»
ПО РЕГІОНАЛЬНОМУ ЛАНДШАФТНОМУ ПАРКУ «НАДСЛУЧАНСЬКИЙ»

«10» вересня 2025

с-ще Соснове Рівненського
району Рівненської області

На звернення Соснівського надлісництва, Філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України» (далі – надлісництва), №8964/34.4.1-2025 від 30.07.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Русланом МАЦЕЛИКОМ, начальником відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, начальником відділу раціонального використання природних ресурсів та заповідної справи управління екології та природних ресурсів Рівненської ОДА Сергієм РУДИКОМ, начальником Соснівського надлісництва Володимиром ЯНІЦЬКИМ, провідним інженером охорони та захисту лісу філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Юрієм ВЛАСЮКОМ, провідним інженером лісового господарства філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Василем КОТОМ та посадових осіб лісництв Соснівського надлісництва: лісничого Щекичинського лісництва Бориса РАБЕШКА, лісничого Більчаківського лісництва Миколи РЕБЕШКА, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по надлісництву, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до пункту 3 «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), (далі – СПЛУ).

Примітка:

- лісопатологічне обстеження спеціалістом філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: 09.09.2025 року.
- коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП «Соснівський лісгосп»;
- у відповідності до пункту 5 абзацу 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;

Регіональний ландшафтний парк (РЛП) "Надслучанський" розташований в межах Соснівської селищної ради Рівненського району (колишнього Березнівського р-ну). Його загальна площа складає 17271,0 га. РЛП "Надслучанський" утворений рішенням Рівненської обласної ради №139 від 24.03.2000 року. Частина паркової території, знаходиться в межах Більчаківського (квартали 1, 5-6, 8-9, 12, 14, 16, 19, 21, 23-26, 29, 32, 34-36, 41-42, 44-47, 49, 52-55), Жовтневого (квартали 3, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 22, 24,

25, 39, 42), Стрийського (квартали 70, 77, 80), та Щекичинського (квартали 10, 23, 24, 44) лісництв, Соснівського надлісництва, Філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України».

Розподіл загальної площі природоохоронних і рекреаційно-оздоровчих лісів за функціональними зонами:

Більчаківське лісництво: квартал 49, виділа 9, 18, 20, 34 регіональні ландшафтні парки (господарська зона).

Щекичинське лісництво: квартали 12, 23, регіональні ландшафтні парки (господарська зона).

Насадження обстежені в ході лісопатологічного обстеження на загальній площі – 28,8 га. Зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа осередку	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядку вання								Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, м ³ на 1 га	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
						загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб. метрів на 1 га						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Більчаківське	49	9	34,2	(15)	1,9	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	36	17	середнь	
Більчаківське	49	9	34,2	(16)	5,0	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	50	24	середнь	
Більчаківське	49	9	34,2	(17)	3,6	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	33	16	середнь	
Більчаківське	49	9	34,2	(18)	1,5	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	25	12	середнь	
Більчаківське	49	9	34,2	(19)	5,0	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	19	9	слабка	
Більчаківське	49	9	34,2	(20)	0,5	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	68	32	сильна	
Більчаківське	49	9	34,2	(21)	1,7	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	41	20	середнь	
Більчаківське	49	9	34,2	(22)	1,0	6С31Г31Д32БП	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	31	15	середнь	
Більчаківське	49	20	8,7	(3)	4,1	6С32БП1Д31Г3	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	19	9	слабка	
Більчаківське	49	18	1,7		1,7	10С3+Д3	80	0,60	1	26	32	360	1	ВСП	вітровал, бурелом	20	6	слабка	
Більчаківське	49	34	7,6	(4)	1,2	6С32БП1Д31Г3	121	0,50	2	26	34	210	1	ВСП	вітровал, бурелом	15	7	слабка	
Щекичинське	12	17	0,5		0,5	10С3+ВЛЧ	55	0,80	1	23	26	360	1	ВСП	вітровал, бурелом	38	11	середнь	
Щекичинське	23	23	1,1		1,1	10С3+Д3	70	0,60	1	26	28	330	1	ВСП	вітровал, бурелом	45	14	середнь	
Разом виявлено по підприємству:					28,8														
В тому числі:					28,8	відпал	слабка	середня	сильна										
Шкідники						відпал	слабка	середня	сильна										
стовбурові шкідники																			
Інші причини					28,8	відпал	слабка	середня	сильна										
вітровал, бурелом					28,8														
Захарашеність																			

В результаті лісопатологічного обстеження об'єктів природно-заповідного фонду Регіонального ландшафтного парку "Надслучанський" встановлено, стан обстежених насаджень незадовільний на площі – 28,8 га, зокрема:

- Щекичинське лісництво – 1,6 га;
- Більчаківське лісництво – 27,2 га;

Лісопатологічна характеристика:

В ході лісопатологічного обстеження встановлено, що основною причиною пошкодження лісових насаджень є – аварії та стихійне лихо (внаслідок сильних поривчастих вітрів «вітровалу та бурелому»), що пройшли на території надлісництва в 2025 році та частково в минулих роках.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захарашеність.

У відповідності до пункту 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи, а саме Сз, Дз, Бп, Ос, Гз, Влч.

Також, обстежені хвойні насадження є частково ураженні стовбуровими шкідниками. Вітровальні, буреломні дерева та захаращеність є осередками розповсюдження та поширення стовбурових шкідників.

В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV – категорія стану) та сухостійних (V-VI – категорії стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шестизубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники – малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів – Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

У відповідності до пункту 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується велика частка неліквідної деревини (значна частина неліквідної деревини - Ос, Бп, Влч та Сз).

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Соснівському надлісництву на загальній площі – **28,8** гектарів. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для поліпшення санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах Соснівського надлісництва, що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: вибіркові санітарні рубки на площі – **28,8** гектарів.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів у межах природно-заповідного фонду здійснювати відповідно до Закону України "Про природно заповідний фонд України", інших актів законодавства щодо збереження пралісів і старовікових насаджень, також – відповідно до вимог проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них з урахуванням специфіки, ступеня та періоду пошкодження насаджень, біології деревних порід, шкідників та збудників хвороб лісу, у відповідності до пункту 5 абзацу 3 та абзацу 4 СПЛУ.

4. Дотримуватись правил, що регулюються на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України, режим охорони регламентується Законом України „Про природно-заповідний фонд України”, Положеннями про природно-заповідні об'єкти та їх охоронними зобов'язаннями. Регулювання відносин в частині природокористування та охорони на території "ПЗФ" здійснюється у відповідності з Законами України: „Про охорону навколишнього природного середовища України”, „Про природно-заповідний фонд України”, „Про рослинний світ”, „Про тваринний світ”, „Про Червону книгу України” та іншими нормативно-правовими актами, зокрема Лісовим кодексом України та СПЛУ.

5. Спеціалістам Соснівського надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

6. Осередки стовбурових шкідників, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень спеціалістами надлісництва, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації. Вживати додаткові заходи до запобігання поширенню стовбурових шкідників та зростанню їх чисельності в пошкоджених насадженнях вітровалом та буреломом.

7. Відповідальним спеціалістам Соснівського надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічного журналу.

8. Спеціалістам Соснівського надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

9. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

10. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

11. Очистку лісосіки від порубкових залишків провести дотримуючись правил пожежної безпеки в лісі, та у відповідності до Закону України "Про природно заповідний фонд України", інших актів законодавства, вимог проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них з урахуванням їх специфіки.

До акту додаються:

- копії картографічних матеріалів (планчики відведених ділянок) по Щекичинському та Більчаківському лісництвах;

- копія рішення Рівненської ОДА від 24.03.2000 року "Про створення Надслучанського регіонального ландшафтного парку";

- копії матеріалів проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них, що регламентують здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на таких територіях чи об'єктах ("Положення про Надслучанський регіональний ландшафтний парк" від 2000 року);

Акт складено в 5-х примірниках:

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Соснівському надлісництву;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 5-й: управлінню екології та природних ресурсів Рівненської ОДА;

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Начальник відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Володимир КАСЯНЧУК

Начальник відділу
раціонального використання
природних ресурсів та заповідної справи
управління екології та природних ресурсів
Рівненської ОДА

Сергій РУДИК

Начальник Соснівського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»

Володимир ЯНЦЬКИЙ

Провідний інженер охорони
та захисту лісу філії «Поліський лісовий офіс»

Юрій ВЛАСЮК

Провідний інженер лісового та
мисливського господарства
філії «Поліський лісовий офіс»

Василь КОТ

Лісничий Щекичинського лісництва

Борис РАБЕШКО

Лісничий Більчаківського лісництва

Микола ШЕВЧУК